

Cultura & oci

www.diariandorra.ad

REPORTATGE | PATRICK WILLIAM STUART-MENTEATH: L'INTERÈS D'ANDORRA PER ALS GEÒLEGS (II)

Amb aires de Quixot

Els Pirineus, com el massís de Montserrat o el relleu d'Olot, van atreure, el segle XIX, un bon nombre de científics europeus. Alguns es

van endinsar per les valls d'Andorra, encara que la seva petja estigui esvaïda. Com Patrick William Stuart-Menteath i Fritz Mussbaum.

A. D.
Andorra la Vella

El també geòleg Valentí Turu s'ha marcat la tasca de recuperar aquestes figures, molt desconegudes –i a ser possible, les seves aportacions, tasca que no fructifica fàcilment–, d'estudiosos que el van precedir en el seu camp, amb observacions crucials i que, per fer-les, van posar els ulls a Andorra.

Un dels geòlegs pioners a passar pel país va ser l'escocès Patrick William Stuart-Menteath (1845-1925). El 1869, en una visita de la qual es té notícia per la referència que en fa un altre investigador, Jean François Bladé –aquest, més conegut, com també la seva obra–. El francès, folklorista i historiador, esmenta el britànic a *Études géographiques sur la vallée d'Andorre*. Tots dos semblaven anar a la recerca de vestigis del període glacial a les valls quan van coincidir.

De Stuart-Menteath no es conserva –si més no, de moment– la traça del que va observar a Andorra, no més enllà del fet que li servís per a la seva obra cabdal, *Sur les évidences d'une époque glaciaire miocène considérée spécialement dans les Pyrénées*. En canvi, sí que hi ha prou dades per establir el seu perfil, el d'un científic eixit d'una família de la noblesa escocesa i que decideix no seguir la carrera d'armes, com hauria estat de rigor, i més endavant opta per casar-se amb la filla d'un petit impressor, cosa molt mal vista per la rànica societat en la qual s'havia de moure. Estudia Química a Edimburg i a l'escola de mines londinenca, i és aquesta especialització la que el porta, el 1868, a instal·lar-se

El científic escocès, que va treballar durant molts anys al País Basc, va recórrer les valls andorranes.

El folklorista Bladé hi va coincidir al país, el 1869

al País Basc, com a geòleg de les mines de Rio Tinto, una missió que acomplirà durant una dècada, el període en què, precisament, va trepitjar Andorra.

AVENTURA O FANTASIA

El científic escocès es perfila com un home de vida aventurera (o potser de tarannà fantasiós, suggereixen els autors d'alguna biografia, detectant incongruències al seu relat): deia haver exercit com a corresponent de guerra durant la segona guerra carlista, com explicava que,

durant el seu pas juvenil per la marina, havia salvat una nau amb 800 homes gràcies a la sang freda que va demostrar.

Anècdotes vitals a banda, Stuart-Menteath sí que va fer valuoses aportacions a la geologia. Com dèiem, amb tota probabilitat es va sustentar en l'observació de la geomorfologia andorrana. Admès a la Société Géologique de France el 1866, comença per fer interessants aportacions al treball *Sur la géologie superficielle des environs de Biarritz et de Bidart*. Més endavant, i mentre

treballa a Rio Tinto, es crea una reputació com a geòleg pirinenc, amb un mapa de la zona basca de la seralada. També és el primer a detectar evidències de l'eocè (un dels períodes de la Terra) a la costa entre la frontera francesa i Sant Sebastià, aportacions que resulten d'importància a l'època per a la seva disciplina.

Continuarà durant dècades totalment dedicat a la recerca fins que, l'any 1925, mor a conseqüència d'una mala caiguda per les escales de casa seva.

DANSA | EL DIA 26, DIJOUS, A LES NOU DEL VESPRE

El Ballet de Moscou torna amb 'El llac dels cignes' a la capital

REDACCIÓ
La Seu d'Urgell

El Ballet de Moscou torna novament a l'escenari del Centre de Congressos de la capital el dia 26, dijous, amb una de les obres més populars del repertori del ballet clàssic, *El llac dels cignes*, peça amb la qual la companyia ja ha

recalat pel país en ocasions anteriors. La més recent, l'abril de l'any passat. L'actuació començarà a les nou del vespre i les entrades ja estan a la venda.

La companyia ha establert l'escenari andorrà com una de les places fixes de les seves gires des que hi va debutar, el 2011 (precisament amb aquesta obra), i ha

ofert ja diversos títols del seu repertori, des de *La bella dorment* fins a *Don Quixot*, *Giselle* o *El trencanous*, aquest últim també en diverses ocasions.

La companyia, que va ser fundada per Timor Fayziev el 1989, té al el matrimoni Terentiev-Cristina i Alexei- com a intèrprets dels papers solistes de les seves produccions. L'espectacle, amb la molt coneguda partitura de Piotr Íllitx Txaiikovski, recupera la coreografia signada per Màrius Petitpa.

El Ballet de Moscou, en una actuació anterior a la capital.